

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Tit. XIII. De Rebus Ecclesiae alienandis, vel non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

parandam Ecclesiæ Cathedralis fabricam, vel ad dissolvenda Episcopatus debita, vel, uti notat Innoc. in c. un. h. t. n. 6. etiam ad aliam causam piam. Pars 1. habetur c. 4. de Off. Ordin. c. 9. eod. in 6. c. 40. de Elect. in 6. c. un. h. t. f. omnibus; quia nempe fieret diminutio Beneficii. Debent igitur fructus Beneficii vacantis vel reservari successoribus in Beneficio, vel in Ecclesiæ aut Beneficii utilitatem expendi. c. 4. § 9. cit. Limita tamen, nisi de speciali privilegio, vel de consuetudine legitime præscripta, vel alia causa rationabili, v. g. ex primæva Beneficii fundatione, id concessum sit Episcopo vel Collatori. c. 9. cit. Pars 2. desumitur ex c. 32. de V. s. eamque tenet Abb. cui favet Pirh. h. t. n. 4. cum aliis contra gl. in c. un. cit. Innoc. Imol. Barb. Confirmatur ex eo, quia talis reservatio temporalis est quasi unio temporalis, & in ea facienda in summa vel suorum commodum præstaret Episcopus autoritatem in facto proprio, seu in proprium commodum, contra Cui. 2. de Reb. Eccl. alien. quæ causa est, cur eadem prohibitum sit unire Beneficia suæ vel Capitulari mensæ in perpetuum. Ubi autem reperitur eadem ratio, debet esse eadem Juris dispositio. Nec obstat, quod Tutor possit emere rem Pupilli, si palmam faciat, & sic præstare auctoritatem in facto proprio; siquidem ex contractu oneroso, qualis est emptio-venditio, non bene ducitur argumentum ad donationem gratuitam, qualis est collatio Beneficii, ubi major est suspicio fraudis, si fiat in utilitatem propriam. Pars 3. exprimitur in eodem c. 32. collator tamen observare debet, ne detrahatur fructus ex Beneficio, quod non habet redditus redundantes, & ne primum post collationem factam; quia post hanc Beneficiato jam est jus quæritum ad omnes fructus, quo regulanter nemo privari potest invit. per l. n. ff. de R. J. Item ne pro ipsa collatione reservet aliquos fructus; quia hoc esset Simoniacum. c. 6. § fin. de Pæcis.

Quæres, an fructus pendentes Beneficii vacantis non possint, vel etiam debeant dividi inter hæredes Beneficiati defuncti & successorem in Beneficio, eo quod defunctus videatur jam habuisse ad eos jus pro rata temporis, quo præstitit servitium, & obit officium spirituale, propter quod datur Beneficium? R. quamvis de Jure Communi c. 4. § 40. cit. item Clem. 7. § Extrav. 2. inter Comm. de Elect. etiam isti fructus, licet adhuc pendeant, ac realiter & cum effectu nondum percepti sint, vel inexacti adhuc, reservari debeant successoribus, vel expendi in utilitatem Ecclesiæ, vi consuetudinis tamen passim receptæ, quam haud obscure approbat Extrav. cit. dividendi sunt inter hæredes defuncti & successorem, pro rata temporis, & onerum seu servitiorum, quæ præstitit prior Beneficiarius adhuc vivens. Rota decis. 529. § decis. 722. p. 4. l. 3. recent. apud P. Schmalzgrueber ad tit. de Cens. n. 143.

Dico 4. Neque novum onus personale, v. g. obligatio habendi catechesim, docendi Grammaticam pueros, cantandi in choro, ministrandi in officio Sacristæ &c. imponi Beneficiat

potest in collatione Beneficii. Rubr. § text. h. t. c. fin. de Pæcis, ex quo colligitur, Beneficia esse conferenda sine conditione, modo, pacto, onere; alias collatio Simoniam sapit. Dixi, in collatione Beneficii: si autem Beneficium adhuc vacat, plures Doctores cum gl. in c. 11. de Præb. v. ita quod, volunt, Beneficio ipsi posse imponi à Prælato cum consensu Capituli honestum onus, ita ut Beneficium postea conferendum transeat cum suo onere ad successorem. Sed horum sententia non placet, cum videatur planè hoc modo Beneficium onerari ac diminui contra allegata Jura, nisi loquatur de fundatore, qui utique in erectione Beneficii conditiones honestas & bene vilas cum consensu Episcopi apponere valet, vel nisi accedat impositioni talis oneris auctoritas Papæ. Oppones. In c. 11. cit. Summario sic legitur: possunt Prælati & Capitulum Præbende vacanti honestum onus imponere, ad quod Præbendarius teneatur, v. g. ad quoddam celebrandum: ergo onus & obligatio personalis nova Beneficio adhuc vacanti potest adjici. R. Dist. Conf. potest adjici accedente confirmatione, adeoque auctoritate Apostolica. C. Conf. à solo collatore ordinario. N. Conf. Ibi Præpositus cum Capitulo Insulano imponens novum onus Beneficio conferendo petivit & obtinuit confirmationem à Papa, & sic ipso facto confessus est, à se solo, & sine auctoritate Pontificis, non posse onus etiam personale imponi Beneficio vacanti. Fagn. in c. cit. n. 2. Pirh. ad tit. de Præb. n. 67. Proin istud cap. est potius pronobis & contra Adversarios.

TITULUS XIII.

De Rebus Ecclesia alienandis, vel non.

SUMMARIUM.

1. 2. Variæ divisiones rerum.
3. Quid hic nomine Ecclesiæ.
4. Et Alienationis intelligatur.
5. Res Mobiles non pretiosæ, inter quas ordinariæ referri meretur pecunia, n. 3.
6. Et Immobiles exigui valoris, inutiles, noxiæ, aut ab antiquo in feudum vel emphyteusim concedi solitæ, possint liberè alienari ex justa causa.
7. Non tamen absque solemnitatibus Juris, quæ sunt magni valoris.
8. Imò quædam etiam cum solemnitatibus.
9. 10. Repudiatio hereditatis aut legati, ut valide fiat à Prælato, requirit solemnitates.
11. 12. 13. Quanam sit justa causa alienandi res Ecclesiasticas immobiles aut mobiles pretiosas.
14. 15. Quæ solemnitates à Jure præscriptæ.
16. An requiratur consensus Patroni.
17. An solemnitates ex postfacto secutæ sufficiant.
18. 20. 21. An necessarius sit, in Germania speciatim, consensus Sedis Apostolicæ.
19. An donans rem Ecclesiæ cum conditione, ut pro libitu possit semper alienari ab Ecclesiâ, obtinere valeat intentum.
22. 23. Solemnitates sunt quoque necessaria casu, quæ sit alienatio ab una Ecclesiâ in aliam.
24. 25. Alienatio rerum immobilium, & mobilium pretiosarum, attentata sine justa causa & solemnitatibus est ipso Jure nulla in foro externo.

26. 27. Non tamen in foro interno.
 28. 29. An & cui competat jus revocandi res male alienatas. Et quæ alia competat actio.
 30. Quæ sint pœne male alienantium.
 31. Quæ cause excusent ab earum incurfione.

Postquam de Beneficiis Ecclesiasticis, quæ sunt res & jura Spiritualia Clericorum, abunde pertractatum est, transitus modò fit ad res Ecclesiæ temporales, ex quibus Clerici & personæ Ecclesiasticæ suos proventus & competentem sustentationem capiunt: quas, ne unquam desint idonei Ecclesiæ Ministri, Divina officia & animarum salutem curantes, conservari & ordinariè non alienari oportet. Quocirca Sacri Canones providè vetuerunt, ne hujusmodi bona Ecclesiastica facillè alienentur. Explanandum proinde est 1. quarum rerum ad Ecclesias pertinentium alienatio prohibita sit, & quarum permessa. 2. ex qua causa, & sub quibus solennitatibus permessa, quæ alias est prohibita. 3. an perperam facta pro utroque foro sit invalida: quæ sint remedia malæ alienationis; & quæ pœnæ malè alienantium.

§. I.

Quarum rerum ad Ecclesias pertinentium alienatio prohibita, & quarum permessa sit.

Sciendum 1. res temporales in præsentì dividi in immobiles & mobiles: *immobiles*, ligende / oder unbewegliche Güter / sunt & vocantur, quæ naturaliter loco moveri vel omnino non possunt, uti fundi, agri, horti, vineæ, vel non sine destructione saltem, uti ædes, templa &c. Immobilebus æquiparantur & accensentur jura incorporalia & servitutes, quæ rebus immobilibus adherent, uti jus piscandi, venandi, jurisdictionem exercendi, census annui, usufructus &c. item nomina debitorum, obligationes, & actiones. c. 2. b. t. in 6. l. fin. §. fin. C. de Præscr. longi temp. nam qui actionem habet ad rem (immobilem) recuperandam, ipsam rem habere videtur. l. 15. ff. de R. J. *Mobiles*, fahrende / oder bewegliche Güter / sunt & appellantur, quæ naturaliter vel se ipsas localiter movere possunt, uti animalia, vel saltem ab aliis integrè moveri, uti frumentum, vinum &c. Ad has refertur etiam pecunia, per Nov. 22. c. 45. §. 2. 3. licet ex rebus immobilibus divenditis comparata, aut licet, uti habet communior contra Gletle & alios, destinata sit ad rem immobilem comparandam; quia per hanc deputationem extrinsecam non exiit suam naturam, ejusque usus consistit in alienatione, atque finis est, ut expendatur, non ut includatur cistæ velut inferno, ex quo nulla redemptio. Res mobiles aliæ censentur esse *pretiosæ*, quæ nimirum vel in Thesaurò Ecclesiæ reputantur ob excellentiam suam, splendorem, artem, pretium &c. uti Reliquiæ sacræ *Insignes*, quales sunt caput, brachium, manus, pes alicujus Sancti, particula Crucis Dominicæ &c. gemmæ & monilia, ornamenta & vasa magni valoris aut artificii, aurum & argentum magnæ

quantitatis: vel quæ magnam utilitatem præstant Ecclesiæ per annuos & diuturnos redditus, uti grex ovium: quò etiam referas Bibliothecam totam, si copiosa sit. Aliæ verò non *pretiosæ*, ex quibus nempe nec magna utilitas, nec singularis splendor aut ornamentum aut opulencia accedit Ecclesiæ. Rursus aliæ res mobiles *servando servari* possunt, uti bibliotheca, & libri, vasa aurea &c. aliæ non item, sed diutius, v. g. ultra tres annos asservatæ deteriorantur aut corrumpuntur, uti oleum, frumentum, vestes, pecudes in specie &c.

Sc. 2. per Ecclesiam hic intelligi omnem locum pium, auctoritate Superioris Ecclesiastici constitutum, videlicet non modò templa, cappellas, oratoria, altaria, verum etiam Monasteria & domus Religiosas, Clericorum collegia, hospitalia, & pias Laicorum congregationes auctoritate Episcopi erectas. Sumitur etiam *auth.* Hoc jus porrectum C. de SS. Eccl. can. 2. can. 10. q. 2. §. Extrav. *Ambitiosæ* b. t. inter Comm. Ratio, quia prohibitio alienationis rerum Ecclesiasticarum est Ecclesiis valde favorabilis, & ideo extendenda.

Sc. 3. Alienationis nomine comprehenditur loco non tantum quemlibet actum & contractum, quo rerum dominium, sed etiam quovis aliquod in re, vel ad rem, ab Ecclesia transferatur in alium: adeoque non solum venditionem, permutationem, donationem, dationem in solutum, legatum, transactionem, in qua res Ecclesiæ ceditur alteri, sed etiam suo modo concessionem rei Ecclesiasticæ in feudum, in emphyteusim, in hypothecam saltem specialem, item precarias, locationem diuturnam, constitutionem usufructus, usus, possessionis, vel servitutis realis, qua gravatur Ecclesia. Colligitur ex l. fin. C. de reb. alien. non alienantur ex c. 5. b. t. §. præcipue Extrav. cit. atque ex adducta ratione; quia favor Ecclesiæ exigit alienationem latissime sumptam, qua aliquod dominium directum vel utile, vel aliquod jus ab Ecclesia transfertur, prohiberi. Textus c. 1. cit. sic habet: nulli liceat alienare rem immobilis Ecclesiæ suæ - neque specialem hypothecam titulo ligare. Alienationis autem verbum continet venditionem, donationem, venditionem, permutationem, & emphyteusim perpetuam contractum. Ubi per conditionem cum Abb. Redoano, & Barbosa in Collect. ad d. Extrav. num. 5. P. Wabner b. n. 2. §. 12. intelligit quæcumque conventionem circa res Ecclesiæ immobiles & mobiles pretiosas, per quam Ecclesia oneretur. Concordat l. 6. §. 2. ff. de contrab. Empt. ubi conditio sumitur pro conventionem vel pacto. Trùm verò alienationis nomine hic etiam veniat repudiatio, qua Prælati vel Administratores Ecclesiæ non acceptat hereditatem, vel legatum rei immobilis vel mobilis pretiosæ, velatum suæ Ecclesiæ, acriter disputant DD. Nomen nostrum aperiemus in fine hujus §.

Dico 1. Res Ecclesiæ mobiles non pretiosas liberè alienare valent Administratores, Prælati & Rectores Ecclesiarum, saltem servando servabiles non sint. Prob. 1. negativè quia alienatio harum rerum nullo jure legiti-

prohibita: quod autem non reperitur prohibi-
tum, censetur concessum. l. 5. ff. de Probat. 2.
positivè; quia nimis foret difficile Administra-
toribus in qualibet dictarum rerum alienatio-
ne consensum aliorum exigere, & solennitates
adhibere. Confirmatur ex eo, quòd Tutori-
bus & Curatoribus hujusmodi res pupillorum
& minorum pro arbitrio suo distrahere fas sit.
per l. 22. § 24. C. de administ. tutor. Admini-
stratores verò Ecclesiarum æquiparentur Tu-
toribus & Curatoribus. Quamam verò res
pro non pretiosis habendæ sint, Judicis arbi-
trio relinquitur, vel metiendum est ex consue-
tudine, qua plus indulgetur Episcopis, quam
aliis Prælati, item plus illis Episcopis, qui si-
mul sunt Principes Romani Imperii. Sed quid
de pecunia sentiendum? R. cum distinctione:
si a donante, vel à fundatore, vel à Prælato ex
voto aut juramento, aut ex re immobili vendi-
ta, sit destinata ad comparandam rem immo-
bilem vel mobilem pretiosam, vel si per modum
thesauri, non fructuum, asservetur ad conser-
vandam Ecclesiæ patrimonium aut ad futuras
necessitates, censo ad mentem Tambur. de
Jure Abb. to. 3. d. 13. q. 1. n. 4. Palaostr. 12. d. un.
p. 15. § 1. n. 5. 6. habendam esse instar rei pre-
tiosæ, & consequenter non alienabilem sine so-
lennitatibus; quia per hujusmodi destinatio-
nem videtur induere naturam rei mobilis pre-
tiosæ. Si verò non sit ita destinata, & ex fru-
ctibus divenditis collecta, utut magna, liberè
alienabilem esse puto; quia pecunia ex fine suo
ordinatur ad usus quotidianos, & ut fructifi-
cet ipso usu ac distractione, adeoque inter res
servando non servabiles censetur. Dissentit
Azor, Barb. Huc etiam referri possunt calices
& vasa argentea antiqui moris, & usus incom-
modi, quæ speciale ornamentum aut utilitatem
Ecclesiæ non afferunt, ut commutentur pro
novis & melioribus. Engel n. 5. h. t. Oppones
1. Etiam pecunia asservatur fructuosè; cum sit
maximum patrimonii præsidium. per l. 22. cit.
2. Destinatum habetur pro re perfecta: ergo
pecunia, licet Prælatus non ex voto aut jura-
mento, nec ex re immobili vendita collectam
destinaverit ad rem immobilem comparan-
dam, æquivalere rei immobili. 3. Tutor non
potest pecunias pupilli, ad coemenda immobili-
a destinatas, alienare, nec ex iis debita solve-
re. l. 3. § 6. ff. de contr. & util. aut. tutela: sed
Prælatus est Tutor Ecclesiæ. R. ad omnia tria
simul, ea tantum procedere de pecunia dicto
modo destinata (non verò de alia, vel de sim-
pliciter tantum destinata à Patrono sine jura-
mento &c.) vel de instar thesauri reposita.
Dein Prælatus non omnino æquiparatur Tu-
tori; cum ei circa res Ecclesiæ amplior à Jure
data sit potestas, quam Tutori circa res pupilli;
nam Prælato conceditur etiam liberalis do-
natio moderata. c. 3. de donat. non autem Tu-
tori. per l. 13. § 2. ff. de Administ. Tutor.

Dico 2. Etiam res immobiles exigui valoris,
aut inutiles, vel etiam noxias, item ab anti-
quo in feudum vel emphyteusim dari solitas,
sine solennitatibus alienare, aut rursus juxta
prioris formam infeudare licet Prælatis &

Rectoribus Ecclesiarum, non obstante, quòd
juramentò sibi interdixerint alienationem
simpliciter. De rebus exigui valoris constat
partim ex can. Terrulas 53. caus. 12. q. 2. atque
ita sentiunt communius contra Rebuff. Gonz.
& Duar. modò talis terrula non sit pars magni
fundi; alias enim plures tales partes modicas
alienare liberè cederet in fraudem Legis, &
in damnum Ecclesiæ: partim ex praxi. Quæ-
nam verò res in individuo sint exigui valoris,
pendet iterum pro foro externo ex arbitrio Ju-
dicis, conditione Ecclesiæ, pauperis vel divitis,
& alias loci, temporis &c. circumstantias atten-
dendis; cum Jura non determinent. De re-
bus inutilibus colligitur ex can. cit. ex c. 7. §
8. h. t. De rebus noxiis ex can. 20. § 2. seq.
caus. § 9. cit. quales quandoque sunt domus
intra urbes, ex quibus plus steura solvendum,
quam sit annuus canon pro elocatione taxa-
tus. De infeudari & emphyteuticari solitis ex c.
fin. de feud. & Extrav. Ambrosia inter Com. h. t.
Addidi, non obstante, quòd juramentò &c. per
c. fin. cit. quia juramentum de non alienando
simpliciter præstitum videtur accipiendum
juxta terminos & dispositionem Juris, cum
versetur circa materiam Juris. c. 21. c. 35. de
jurejur. De Jure autem non est prohibita di-
ctarum rerum alienatio. Oppones 1. in c. 1.
§ 3. de his, quæ sunt à Prælato, generaliter
videtur esse prohibita omnium rerum Ecclesi-
asticarum alienatio. 2. Tutor & Curator non
potest alienare rem immobilem modicam, vel
inutilem Pupilli vel Minoris: ergo nec Præla-
tus rem Ecclesiæ. 3. Si juramentum de non
alienando simpliciter non obstat alienationi
dictarum rerum, caret omni effectu & utili-
tate; quia res utiles & ampliores per se & ab
ipso Jure prohibetur alienare Prælatus. R. ad 1.
Illa Jura, ne aliis adversentur, intelligi de-
bent secundum alios textus, qui alienationem
non omnium rerum immobilium prohibent,
sed aliquarum permittunt, uti vidimus. Ad
2. Jam dixi, Prælatis quoad res Ecclesiarum
plus concedi à Jure, quam Tutoribus circa
res pupillorum &c. Ad 3. Habet hunc effec-
tum, ut interpositò juramentò Prælatus red-
datur firmior in non alienandis rebus, quas
Jura alienari vetant.

Dico 3. Res immobiles Ecclesiasticas ma-
gni valoris, & Ecclesiæ utiles, absque justa
causa & solennitatibus à Jure præscriptis, de
quibus infra, alienare prohibitum est Admi-
nistratoribus Ecclesiarum, & piorum locorum,
nisi ingens urgeat necessitas, vel præ-
ceptum legitimum. can. 52. cit. cap. 1. § 3. cit.
c. 1. § 4. seqq. h. t. c. 1. § 2. in. 6. Clem. 1. Ex-
trav. cit. eod. Trid. s. 22. c. 11. de Ref. Concor-
dat Jus Civile in l. 7. cum subjunct. Auth. C. de
SS. Eccl. Nov. 7. 46. 102. &c. Addidi, nisi in-
gens &c. Si enim necessitas ita urgeret, ut
illorum, quorum interest, consensus haberi
non posset, præsumendum foret, pro tali
casu Leges non urgere. per c. 4. de Consuetudi-
ne; nam quod non est licitum in Lege, necessitas
facit licitum. c. 4. de R. J. Ne alias, quod in
favorem Ecclesiæ introductum est, in ejus
dispen-

dispendium redundet, si nempe aliud remedium ab instanti malo Ecclesiam liberandi non suppetat, quam alienatio insolennis. Idem à fortiori procedit in necessitate *Juris*, si nempe vel ipsum Jus, vel sententia Judicis, vel voluntas expressa Testatoris jubeat alienationem. Unde alienatio *voluntaria*, non *necessaria*, censetur prohibita absque solennitatibus. Huc etiam pertinet, si res immobiles donentur, vel per ultimam voluntatem relinquuntur, Religiosis, bona temporalia possidendi incapacibus, v. g. Capucinis, Franciscanis de Observantia, Domibus Professis Societatis JESU. Ab his enim vi suorum Institutum ejusmodi bona immobilia vendi, & pretium inde collectum in fabricam, vel in Religiosorum necessitates converti necesse est.

8 Dico 4. Juxta *Auth. Hoc jus porrectum pr. 85 v. multo magis C. de SS. Eccl.* prohibetur alienatio rerum ab Imperatore Ecclesie applicatarum sine consensu Imperatoris etiam, item ipsius Ecclesie aut Monasterii alienatio in usus profanos & laicorum, etiam cum solennitatibus aliis consuetis facta. Idem aliqui asserunt de rebus, quae ab inferiore Ecclesie applicatae sunt sub expressa conditione, ne alienentur. Sed Barbosa J. E. U. l. 3. c. 30. n. 15. & alii negant, donantem, vel testatorem posse derogare Juri communi, alienationem permittenti ex justa causa & cum solennitatibus.

9 Dico 5. Probabilius etiam repudiatio rei immobilis, vel mobilis pretiosae, testamentò vel legatò relictae Ecclesie, venit nomine alienationis, ita ut absque justa causa & solennitatibus fiat à Prælati invalidè. Ita cum Lambertino Gonzal. in c. 5. h. t. n. 13. & quoad repudiationem Legati (licet non Hæreditatis delatae) Azor. Molin. tr. 2. d. 468. n. 12. Engel h. n. 9. & alij. Dissentiunt Sanch. l. 6. de Matr. d. 4. a n. 11. Barb. in Collect. ad d. Extrav. n. 5. alique multi. Probatur 1. Repudiatio hæreditatis & legati est alienatio saltem latè sumpta, uti ferè omnes de hoc argumento tractantes fatentur, & constat ex l. 5. §. 8. ff. de reb. eorum, qui sub tutela, ibi: *fundum autem legatum repudiare pupillus sine Prætoris auctoritate non potest: esse enim hanc alienationem, cum res sit pupilli, nemo dubitat*: atqui alienatio, quatenus est nociva Ecclesiis, hoc loco sumitur latè, uti fatentur plerique, & nos suprà notavimus n. 4. ergo. 2. Per delationem hæreditatis acquiritur jus Ecclesie acceptandi & adeundi hæreditatem: sed hoc jure jam absolute quæsito Prælatus privat Ecclesiam repudiando hæreditatem: item rei legatæ dominium & jus in re acquiritur Ecclesie etiam ignoranti, & ante traditionem. l. 77. §. 3. l. 80. ff. de Legat. 2. & hinc pro rebus sibi legatis perpetuam pene vindicationem habet. l. 23. C. de SS. Eccl. Sed hoc dominio & jure in re privat Prælatus Ecclesiam repudiando legatum: ergo. Atqui privare Ecclesiam jure jam quæsito, aut dominio alicui rei, licet necdum tradita, est alienare saltem in sensu latiori: ergo. 3. ad hominem: Adver-

sarij ipsi negant, Prælatus validè repudiare hæreditatem aut legatum repudiatione non simplici, sed in favorem tertij, ea de causa quia, si cedit in favorem tertij, prius acceperat hæreditatem, vel agnoscere legatum debet, qua additione & acceptatione jus vel dominium absolute acquiritur Ecclesie, quo prius Ecclesiam cedendo rem alteri: sed per hoc quod hæreditas deferatur Ecclesie, vel aliqui legetur, eidem absolute acquiritur jus adeundi hæreditatem, vel acceptandi legatum à hoc jure illam privat Prælatus repudiando: ergo. Addidi, ita ut repudiatio fiat in iudicio, nam ordinariè eam fieri illicitè, etiam adversariis certum est, nisi justa repudiatio causa adsit, v. g. evitatio odij, vel scandalum cum aliis ageret contra officium suum, cuius tenetur non tantum non positive nocere Ecclesie, sed etiam procurare illius incrementa, & rem meliorem facere. Quapropter contra repudiantem DD. tribuunt Ecclesie actionem personalem. arg. l. 7. C. de actione tutelæ, aut petitionem restitutionis in integrum.

Oppones 1. Repudiare aliquid non est alienare, sed tantum non acquirere, ut patet ex l. 28. ff. de V. S. ibi: *qui occasione acquirendi non utitur, non intelligitur alienare, veluti qui rem reditatem omittit, aut actionem intra certum tempus datam non amplectitur*. Simile quid habetur in l. 5. §. 13. 14. ff. de donat. int. vir. §. ux. ut ex paritate & exemplo: si v. g. pauperem vel indigentem ad consequenda stipendia, per hoc quamvis agas contra illius jus, cum tamen pauperiorem non reddis, & ideo malè dicitur aliquid alienare, vel adimere ipsi: ergo. 2. Per delationem hæreditatis, aut per legatum, non acquiritur Ecclesie jus absolute, perfectè, & irrevocabiler, sed tantum revocabiler, imperfectè, & conditionatè, nempe si hæreditatem adeat, vel legatum acceptet: ergo Prælatus non adeundo vel non acceptando, sed repudiando, non privat illam jure jam absolute & perfectè quæsito: ergo nec improprie dicitur dici potest alienare. 3. Si Prælatus Ecclesiasticus rem Ecclesie suæ donatam repudiat, non acceptat, manet dominium rei penes donantem, nec censetur alienare: ergo etiam repudiat legatum, vel hæreditatem. 4. Si Prælatus repudiare aliquid non est alienare, tunc alienare accipitur strictè. C. Ant. si latè Ant. §. Conf. Adductæ Leges exaudiendæ sunt de alienatione strictè dicta, quatenus alienatio illa prohibita irritat actum de jure validè & sic odiosa est: econtra alienatio rei Ecclesiasticæ, quatenus prohibita, est favorabilis Ecclesie, seu principaliter in favorem Ecclesie est prohibita, adeoque extendenda, ne scilicet etiam negativè tantum, & per non-acquisitionem lædatur Ecclesia. Paritas cum illo, qui injustè impedit pauperem à consequenda stipendia, etiam non urget; quia pauperi necdum jus absolute quæsitum ad stipem: vel, si est absolute quæsitum, etiam foret alienatio latè sumpta & ademptio elemosynæ, licet non sit specialiter prohibita à Jure, sicut alienatio

re sumpta rei Ecclesiasticæ. Id concedo, quod alienatio rei Ecclesiasticæ latè sumpta, uti est repudiatio hereditatis vel legati, non inducat poenā à Jure statutas in malè alienantes & accipientes rem Ecclesiasticam; quia prohibitio hujus alienationis, quatenus facit poenā obnoxios alienantes & accipientes, odiosa est, & hinc ad alienationem latè dictam non extendenda. Ad 2. *N. Ant.* ratio negandi patet ex dictis n. 9. Ad 3. *N. iterum Ant. & Conf.* Si enim donatio Republicæ (consequenter & Ecclesiæ) facta non requirit acceptationem ad hoc, ut à donante in donatarium transferatur dominium rei donatæ. l. 1. pr. § l. 3. pr. ff. de Pollicit. Item si votum non desiderat acceptationem hominis, cui votetur. l. 2. pr. eod. multò minus legatum & actus ultimæ voluntatis pendebit ab acceptatione Ecclesiæ; cum legatum fieri possit etiam ignoranti: & legatum, Ecclesiæ factum, sit instar voti, & difficulter ab hoc discernibile. Dein etiam repudiatio rei Ecclesiæ donatæ potest dici alienatio improprie & latè sumpta, quia privat illas jure jam quæsitæ acceptandi, & sic pariter prohibita, sicut repudiatio rei testamentò vel legatò relicta.

§. II.

Ex qua causa, & sub quibus Solennitatibus permittitur ut alienatio rerum Ecclesiasticarum, aliàs alienari prohibitarum.

¶ Ciendum, alienationem rerum immobilium, & mobilium pretiosarum, Ecclesiæ non usque adeo vetitam esse, ut non subinde sit licita. Licita autem & permittitur erit, si duo ad eam concurrant, scilicet justa causa, & certæ solennitates. Inter justas causas habetur necessitas, utilitas, pietas, scilicet una ex eis disjunctivè. Inter solennitates à Jure præscriptas est tractatus cum Capitulo (si Ecclesiæ habeat Capitulum) consensus Capituli, & hujus subscriptio, consensus Superioris, & juxta Jus scriptum novum consensus etiam Sedis Apostolicæ. Itaque

Dico 1. Ad alienationem rerum Ecclesiasticarum immobilium vel mobilium pretiosarum necessaria est justa causa, scilicet evidens vel necessitas, vel utilitas, vel pietas, etiam casu, quo adhibentur solennitates, vel non requiruntur solennitates. Communis & certa ex can. 15. seq. can. 20. can. 50. seqq. § can. 70. caus. 12. q. 2. c. 7. § 8. de his, quæ juri à Præl. c. 1. § 2. h. t. in 6. Clem. 1. § Extrav. Ambitiose comm. c. 1. 21. cum Auth. Hoc jus porrectum de SS. Eccl. Nov. 120. c. 10. Dixi 1. evidens, h. e. non sufficit causa dubia, sed requiritur certa, vel in Judicio plenè probata. 2. necessitas, nempe urgens; cui meliori modo, quàm per alienationem obviari nequit. can. 50. § Clem. cit. qualis est, si alius modus solvendi debita, reparandi ruinosum ædificium Ecclesiæ, procurandi suppellectilem ad Divina decenter obeunda necessariam &c. non suppetat. 3. utilitas, scilicet magni momenti vel circa proprietatem, vel circa redditus, ut si res aliqua alienetur, ut ematur alia melior, Ecclesiæ utilior, & amplior.

Lib. III. R. P. Pichler.

res reddens proventus, vel saltem majore commoditate, eò quod comparetur res Ecclesiæ vicinior. can. 15. § 2. c. 7. c. 8. cit. utilitas enim Ecclesiæ est major non tantum si majores acquirat redditus, sed etiam si minori incommodo. 4. pietas, ut si ex alienatione redimi possint captivi, vel constituti in gravi corporis aut animæ periculo liberari, si succurri Reipublicæ expositæ periculo devastationis aut expilationis, vel pauperibus fame aut frigore propè pereuntibus, si inde converti infideles, cæmeterium extrui vel amplificari pro sepultura fidelium. c. 15. 16. § 70. item l. 21. cit. Quod etiam referri potest privilegium Papæ, qui subinde Imperatori vel Regibus contra Turcam bella gerentibus concedit aliquam partem bonorum Ecclesiasticorum. Modò in his casibus relinquuntur Ecclesiæ tanta bona, ut redditus sufficiant ad proprias ipsius necessitates & sustentationem Ministrorum. 5. etiam casu, quo adhibentur solennitates, vel quo non requiruntur solennitates; quia justa causa non tantum requiritur Jure Humano præter solennitates, etiam interveniente consensu Sedis Apostolicæ, Extrav. cit. sed etiam Jure Divino & Naturali, quia alienare res Ecclesiasticas absque justa causa esset prodigere illas contra intentionem Fundatorum & cum præjudicio cultus Divini, quod nec Papæ licitum est (quamvis ejus, justam causam deesse scientis, consensu facta alienatio fortè nō foret invalida) multò minus inferioribus, etiam casu, quo ad alienationem non requiruntur solennitates, ut in rebus mobilibus non pretiosis, & immobilibus exigui valoris &c. non requiri diximus n. 5. 6.

Oppones 1. Sufficit causa putativè justa, seu existimata tantum, si bona fide procedatur, uti docent non improbabiler Covarruv. Molin. Pirh. hic n. 25. & alij graves Doctores: ergo non requiritur evidens & certa. 2. neque requiritur utilitas major, sed sufficit æqualis, & negativa, seu modò Ecclesiæ non damnificetur; nam ad contractus sufficit, modò servetur æqualitas inter pretium & mercedem, inter rem datam & acceptam: ergo. 3. Dantur adhuc aliæ justæ causæ alienandi. v. g. remunerationis erga benefactores & bene meritos: majoris commoditatis, v. g. si vendatur ager valde diffusus, & ematur vicinus: si vendatur res Ecclesiæ inutilis, vel etiam noxia, ut comparetur utilis: ergo dantur plures causæ, quàm illæ tres assignatæ. R. ad 1. Rectius negatur. Antec. à Nav. Palao, Wiestner h. n. 66. quia citati textus requirunt absolute justam causam: sed justa causa non datur, ubi tantum dari existimatur. Id admitto, quod in dubio, an in alienatione, quæ jam præcessit, intervenierit justa causa; nec ne, præsumendum sit intervenisse; cum id sit præsumendum, quod Jura ad licentiam aut valorem actus exigunt, revera positum esse. Intellige, nisi justitia causæ ab aliquo impugnetur; tunc enim probari debet. per c. 1. h. t. in 6. P. Schmier p. 2. c. 4. n. 110. de Pers. Reb. § Jur. Eccles. Ad 2. Allegata Jura can. 52. c. 7. § 8. cit. videntur requirere utilitatem positivā, & majorem. Audiatur textus

Ppp

c. 7.

c. 7. cit. ibi: possessiones, quæ Ecclesiæ tuæ minis sunt utiles, pro alijs utilioribus de fratrum tuorum consilio & consensu alienandi seu commutandi liberam concedimus facultatem. Ad 3. Causa remunerationis non malè reducitur ad causam necessitatis, quatenus gratitudo postulat aliquam compensationem acceptorum beneficiorum, & ad causam utilitatis, quatenus invitat ad nova beneficia. Ad hanc ipsam causam utilitatis revocatur major commoditas, vel incommoditas. Sic licet Ecclesiæ prædium permutet cum alio prædio ejusdem & æqualis bonitatis intrinsecæ, magnam tamen inde capit utilitatem, si istud sit vicinius: sic non deficit utilitas, si vendat calicem aut alia vasa, pretiosa quidem in se, sed antiqui operis & incommoda ad usum, eorumque loco emat magis conspicua, magisque apta.

14 Dico 2. Præter justam causam insuper requiritur à Jure certa solennitas ad alienationem rerum immobilium, & mobilium pretiosarum. Iterum communis & certa ex Juribus partim citatis, partim proximè citandis, præsertim Extrav. Ambitiose inter Comm. b. t. Excipe 1. nisi res ex natura sua sit sterilis, & nullos ferat redditus, ut calices & vasa argentea ac ornamenta antiquata Ecclesiæ: hujusmodi enim saltem vi consuetudinis passim alienari & permutari cum melioribus & elegantioribus solent à Prælati sine solennitate ulla. 2. Si est necessitas inevitabilis, & Juris, seu si Jus ipsi, vel Juxta, vel donans præcipiat alienationem. vide dicta n. 7. Porro si necessitas alienandi urgeat, incipiendum est à rebus magis superfluis, & Ecclesiæ minus necessariis: præterea non procedendum ad alienationem perpetuam, qualis est venditio, permutatio &c. si per temporalem necessitas sublevari possit, v. g. per locationem, oppignoracionem ad certum tempus &c.

15 Dico 3. Solennitas Juris ad alienandas res Ecclesiarum immobiles aut mobiles pretiosas requisita consistit partim in tractatu, consensu, & subscriptione Capituli, si Ecclesiæ Capitulum habeat. can. 52. cit. cap. 1. 3. 8. de his, quæ fiunt à Præl. c. 1. b. t. in 6. partim in consensu vel potius auctoritate Superioris, imò & Sedis Apostolicæ. can. 41. caus. 12. q. 2. c. 2. b. t. in 6. & Extrav. cit. Sed notandum, quod, licet tractatus, consensus expressus, & subscriptio Capituli requirantur solum in alienationibus perpetuis, donatione, venditione, permutatione spectato Jure antiquiori, quia hæc tantum tres species alienationis in can. 52. c. 1. & 8. allegatis exprimuntur, videatur tamen idem consensus etiam requiri in alijs alienationibus de Jure recentiori Extrav. cit. ubi Jura Antiqua innovantur, & extendi videntur ad omnes species alienationis, etiam temporalis, ibi expressas, & temporales æquiparari perpetuis, excepta locatione ad triennium tantum. P. Schmier. p. 2. c. 4. n. 84. Consensus pariter Superioris, & Pontificis Romani, de Jure Communi necessarius est indistinctè ad omnes species alienationis prohibita. can. 41. & Extrav. cit.

Dixi 1. In tractatu, quem scilicet præviè in-

stituere debet Prælatus cum Capitalibus, sit sufficiens causa alienandi, & quatenus res alienanda: nisi nempe causa notoria sit, evidensque necessitas alienandi rem determinatam; tum enim deliberatione opus non est. 2. Consensu, & quidem expresso, per c. 1. de his, quæ fiunt à Præl. Nec obstat c. 2. eod. ubi habetur dicitur concessio decime conventui scienti & non contradicente, adeoque tantum tacite consentiente. Nam, ut ex integra Lectione Decretalis probat Gonz. ibi nomine decime intelligitur beneficium, ad quod aliquis ab Abbatissa est præsentatus. Sicut autem Prælatus indiget consensu Capituli, ita Capitulum indiget consensu Prælati ad alienandum, ut habet communis cum Suar. de Relig. to. 3. d. 1. 1. n. 7. id desumens ex c. 1. cit. Si verò Ecclesiæ careret Prælatus, dandus ei foret defensor, qui ejus loco consentiret. 3. Subscriptione. can. c. 1. cit. & c. 8. eod. quam de Jure quidem debent facere omnes & singuli Capituli præfentes; sed vi consuetudinis sufficit, si Preses Capituli, nempe Decanus, vel etiam Seniores, & alios saltem collectivè designatos, subscribant apposito Capituli sigillo: vel si instrumentum auctoritate Notarii fieri curent, attestantis de præfinito consensu Capituli, vel item majoris partis, uti & de prævio tractatu cum Capitulo: casu quo erigitur hujusmodi instrumentum publicum, non solent Capituli res ulli propria manu subscribere. 4. Capituli scilicet collegialiter congregati, & consensu saltem quoad majorem partem & saniores per ea, quæ ad tit. XI. n. 2. 4. diximus. 5. Si Capitulum habeat, seu Conventum: secus enim sufficit, si solus Rector, vel Administrator Ecclesiæ causam alienandi examinet, approbet, & consensum Superioris obtineat. 6. In consensu vel potius auctoritate Superioris; nam quod in alijs solet vocari consensus, in eo, qui præfatus ex publico officio, auctoritas appellatur. in c. 1. cit. v. tractatus: consensus autem debet esse expressus. can. 41. cit. imò ad faciliorem probationem rectè petitur in scripto: per Superiorem autem intellige immediatum, qui apud non-Exemptos ordinariè est Episcopus, cui Ecclesiæ alienare cupiens est immediatè subiectus Provincialis verò vel Generalis apud Religiosos Exemptos, cui alienantes juxta Constitutiones suas quoad hoc immediatè subijciuntur. Nomine Episcopi venit etiam Cathedrale Capitulum Sede vacante, item alii Prælati jurisdictionem quasi Episcopalem obtinentes in territorio, in quo fit alienatio. Si ipse Episcopus est auctor alienationis, cupiens alienare rem pertinentem ad Ecclesiæ Cathedralem sive dein pertineat ad mensam propriam, sive ad communem, sive ad aliquam Ecclesiæ inferioriorem (secus; si ipse non sit auctor) opus habet consensu Capituli Cathedralis, non vero consensu Archiepiscopi, nec de Jure Antiquo Summi Pontificis; quid autem juris sit hodie de consensu Pontificis, postea dicam, præfatus enim

Quæres 1. An etiam consensus Patroni Ecclesiæ sit necessarius? 2. an non sufficiat, etc.

consensus Capituli primum ex intervallo post factam alienationem superveniat? *q. ad 1. negativè*; quia ex nullo jure probatur; licet enim Patrono competat aliqua cura & custodia rerum Ecclesiasticarum; nulla tamen administratio vel dispositio de illis: conveniens tamen est, imò & securius adhibere consensum Patroni; quia ipse ex officio debet impugnare alienationem sine sufficienti causa peractam. Excipiuntur tamen tres casus, 1. quando Patronus in fundatione, constructione, vel dotatione Ecclesie sibi reservavit consensum in alienationem. *arg. c. 23. de Jur. Patr.* 2. quando rem Ecclesie dedit in feudum, & ipse retinuit dominium directum; tunc enim ipsius tantum domini directi consensus deberet obtineri. 3. quando ejus consensum postulant patres vel Concordata, vel privilegium Pontificis: propter hujusmodi Concordata inter Ordinarios Bavarie & Duces Albertum ac Guilelmum mediante Nuncio Apostolico inita anno 1583, requiritur consensus Ducis Bavarie, tanquam Protectoris, super alienatione rerum ad quasdam Ecclesias pertinentium. Similia Concordata dicuntur fuisse inita anno 1592: pro Austria.

q. nunc ad 2. affirmativè, saltem loquendo de alienatione temporali. Rubr. & text. c. 3. de his, que sunt à Prelato; quia rati habitio subsequens retrahitur ad tempus factæ alienationis in utilitatem Ecclesie. *per c. 10. de R. J. in 6.* An verò idem obtineat etiam in alienationibus perpetuis, quales sunt donatio, venditio, & permutatio, dubitabis: sed rectè fortassis affirmaveris, quia in *Extrav. Ambitiose cit.* innovari Jura antiqua quoad omnes alienationis species videntur. Oppones 1. Alienatio sine solennitatibus & consensu Capituli celebrata est irrita: ergo non potest per supervenientiam consensu Capitulari ex postfacto fieri valida, non enim firmatur tractu temporis, quod de jure ab initio non subsistit. *c. 18. de R. J. in 6.* Et quod ab initio viciatum est, non potest tractu temporis convalescere. *l. 29. ff. eod.* 2. si consensus superveniens redderet alienationem validam, vel sanaret pro tunc, ita ut censetur fuisse valida ab initio, ac si nulla solennitas defuisset? vel tantum pro nunc, h. e. ut valere incipiat, quando ponitur ex postfacto consensus? Neutrum potest dici: non primum; quia imperceptibile est, quomodo rati habitio seu consensus sequens operetur in tempus præteritum: non secundum; quia obstat *citr.* Juris regulæ. 3. alienatio destituta solennitatibus caret sua forma substantiali: sed in hujusmodi actibus, si forma substantiali destitutis, nihil operatur rati habitio subsequens, ut docet Bald. 4. Contractus à pupillo celebratus sine consensu Tutoris non revalidatur per supervenientem potestatem Tutoris: ergo neque alienatio rei Ecclesiasticæ per supervenientem consensum Capituli. *q. ad 1. N. Conf.* non est necesse, ut per tractum temporis convalescat alienatio, sed dispositione & fictione Juris habeatur pro valida jam tempore factæ, ad quod retrahitur, & fingitur adfuisse consensus jam

tunc. *Ad 2. N. Min.* & dico contra Mol. & Kö-nig, quod reddat validam pro tunc, & rati habitio ex dispositione Juris operetur in tempus præteritum, fingentis, jam tunc adfuisse consensum. *Ad 3. N. Min.* quidquid dicat Baldus, qui in *l. 4. C. de contrab. empt.* in simili nobiscum admittit, alienationem feudi à vasallo sine consensu domini factam ratificari per consensum domini supervenientem, item alienationem rei immobilis à Minore factam per decretum Judicis superveniens. *Ad 4. Antecedens est falsum, si contractus foret utilis pupillo. per l. 13. §. 29. ff. de action. empti.* ergo etiam per supervenientem consensum Capituli revalidari potest alienatio Ecclesie utilis. Dein *N. Conf. & Parit.* quia Pupillus de Jure Civili nullum habet consensum, nisi informatum consensu Tutoris in contractibus propter infirmitatem judicii: Prælati contra habet consensum absque consensu Capituli, licet in alienatione pro solennitate opus habeat etiam consensu Capituli. Quæ autem dicta sunt de consensu Capituli superveniente, pariter locum habent in consensu Superioris, vel alia solennitate superveniente.

Dico 4. In omni alienatione rerum Ecclesiasticarum immobilium, & mobilium pretiosarum (excepta locatione ad triennium duntaxat, infeudatione, & emphyteuticatione rei ab antiquo in feudum vel emphyteusim concedi solite) spectato puncto Juris necessarium adhibendus est consensus Romani Pontificis, etiamsi adsit justa causa alienandi, & ceteræ solennitates. Communis & ferè certa ex *c. 2. h. t. in 6. Extrav. Ambitiose inter Comm. eod.* Suffragatur praxis Curie Romanæ. Famosa *Extrav. cit. Pauli II.* sic sonat: *Ambitiose cupiditati, illorum præcipue, qui divinis & humanis affectati, damnatione postposita, immobilia & pretiosa mobilia Deo dicata, ex quibus Ecclesie, Monasteria, & pia loca reguntur, illustranturque, & eorum ministri sibi alimoniam vendicant, profanis usibus applicare, aut cum maximo illorum ac divini cultus detrimento exquisitis mediis usurpare præsumunt, occurrere cupientes, omnium rerum & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omnique pactum, per quod ipsorum dominium transfertur, concessionem; hypothecam, locationem & conductionem ultra triennium, nec non infeudationem vel contractum emphyteuticum, præterquam in casibus à Jure permixtis, ac de rebus & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, & tunc de Ecclesiarum evidenti utilitate, ac de fructibus & bonis, que servando servari non possunt, pro instantis temporis exigentia, hac perpetuo valitura constitutione præsentis fieri prohibemus: prædecessorum nostrorum constitutionibus, prohibitionibus, & decretis aliis super hoc editis, que tenore præsentium innovamus, in suo nihilominus robore permansuris. Siquis autem contra &c. Alienanti verò bonis Ecclesiarum, Monasteriorum, locorumque piorum quorumlibet inconsulto Romano Pontifice, aut contra præsentis constitutionis tenorem &c. ingressus Ecclesie sit penitus interdictus &c.* En summam totius ferè materię de alienatione Canonica. Dixi 1. spectato puncto Juris, abstrahendo interim à

consuetudine locorum particularium. 2. etiam si adit iusta causa alienandi; quia Pontifex præter consensum suum requirit causam evidentis utilitatis, & absque iusta causa nec ipse Pontifex, utpote non dominus, sed tantum supremus rerum Ecclesiasticarum Administrator, eas alienare potest, saltem non solet. 3. Et cetera solemnitates; quia Papa in *Extrav. cit.* innovavit iura antiqua, quæ postulant tractatum consensum & subscriptionem Capituli, item auctoritatem Superioris immediati: præterea intendit consulere indemnitati Ecclesiarum, ne nimirum laderentur alienationibus, quæ passim fiebant sine solemnitatibus prædictis: ergo voluit etiam antiqui Juris solemnitates adhiberi, ac insuper consensum Sedis Apostolicæ. Interim fateor, solemnitates Juris antiqui non indispensabiliter requiri unâ cum consensu Pontificis, qui utique suo consensu defectum aliarum solemnitatum supplere potest dispensando in Jure: censetur autem supplere, & dispensare, si sine ulla restrictione ad alias solemnitates vel indagatione consentit absolute in alienationem, jubens tamen accuratè examinari causæ iusticiam. *Wagnereck in Extrav. cit. not. 5. Wiestner b. t. n. 110. III.*

- 19 Oppones. Pontifex non videtur exigere consensum Sedis Apostolicæ, quando adest iusta alienandi causa & solemnitates Juris antiqui. Probat: Papa excipit alienationes, quæ sunt in casibus Jure permixtis: ergo tantum prohibet illas alienationes fieri sine consensu Pontificis, quæ de Jure antiquo fieri non poterant, non verò illas, quæ de Jure antiquo erant permixtæ: sed de Jure antiquo permixtæ erant alienationes cum iusta causa & solemnitatibus, nempe cum consensu Capituli & Superioris immediati, nec opus erat consensu Pontificis: ergo nec post *Extrav. cit.* opus est. Ita Redoanus, Rebuff. Navar. de quorum opinione P. Wagnereck not. 4. sic ait: quod non obstat, quò minus tutâ conscientia sequi possit sententiam Redoani, scandalo aliisque impedimentis seculis, seu in foro interno. Sed h. cum longè communissima aliorum, hodie propter dictam *Extrav.* in puncto Juris necessarium esse consensum Sedis Apostolicæ. Illa clausula, præterquam in casibus Jure expressis, restringi debet ad tres illos casus & modos alienandi, immediate præcedentes, nempe ad locationem, concessionem in feudum, & concessionem in emphyteusim, ita ut sensus sit, inconsulto Romano Pontifice nullam alienationem fieri posse, nisi in dictis tribus casibus, qui Jure veteri ita erant permixti, ut præter iustam causam nulla vel cerè non omnis sollemnitas aliàs requisita adhiberi debuerit. P. Wex de Prælat. Regular. p. 2. contrav. 4. n. 16. cum Fagn. & aliis. Imò dicta clausula posset etiam intelligi de illis alienationibus, quæ aliàs de Jure permittuntur, ut si res sit exigui valoris, terrula, ut loquitur *can. 52. tit.* vel ubi est necessitas Juris ad alienandum: vel si Ecclesiæ res sit donata vel relicta sub hac conditione, ut possit ab Ecclesia semper alienari pro libitu. Card. de Luca de alienat. dy. 1. n. 128. Sed contra hoc ultimum

objicies: talis conditio de potestate semper alienandi est contraria Juri, generaliter prohibenti alienationes rerum Ecclesiasticarum, cui privati derogare nequeunt: & propter hanc rationem communiter rejicitur, & à nobis n. 8. rejecta est tanquam invalida illa conditio, quæ à donante vel rem applicante Ecclesiæ adjicitur, ut talis res nunquam alienetur ullo casu, quia Jus commune permittit alienationes cum causa & sollemnitate, & N. parit. quia conditio de potestate semper alienandi non est contraria Juri; nam Jus solum prohibet alienationem rerum Ecclesiæ jam incorporatarum & absolute ad eas pertinentium; sed res donata sub conditione & potestate semper alienandi nondum absolute pertinet ad Ecclesiam, nec ei absolute incorporata est; sub hac enim conditione rem ab Ecclesia acceptatam fuisse suppono.

Quæres, an dicta *Extrav. Ambitiose* sit recepta in Germania? & quoad substantiam & dispositionem principalem de necessitate consensûs Apostolici receptam esse affirmant 12. egregii Scriptores Germani apud P. Wex à n. 26. inter quos sunt Lessius, Laym. 3. n. 4. 10. n. 10. Tannerus to. 3. d. 4. q. 7. dub. 7. Pirhing. 1. n. 47. 54. Streinius in *Summa Jur. Can.* p. 2. n. 17. §. 3. Haunold. to. 1. de J. & J. tr. 4. c. 2. contrav. 3. n. 106. Sporer tr. 6. in Decal. c. 1. §. 1. 85. Wex in *Ariadne* p. 5. de Prælat. Regul. contrav. 4. à n. 24. Fachinæus Universitatis nostræ ingens decus. l. 10. contrav. c. 98. Sc. Quod etiam confirmatur ex formula juramenti, quod Episcopi & Abbates, qui à Sede Apostolica commari debent recens electi, præstant juramentum Pontificale Romanum in sua Consecratione vel Benedictione, videlicet se non alienatur possessiones ad mensam vel Monasterium solum pertinentes inconsulto Romano Pontifice, si fecerint, penas in quadam super hoc edita constitutione (nempe cit. *Extrav.*) contentis Jure incurrere se velle. De Regularibus Religiosis existat speciale decretum S. Congregationis ab Urbano VIII. approbatum anno 1624. derogans expressè privilegiis, quæ quibusdam Ordinibus concessa erant de non observanda d. *Extrav.* ac prohibens omnibus Capitulis & Superioribus Regularibus cujusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, vel Instituti intra fines Europæ existentibus omnium rerum & bonorum immobilium, ac pretiosorum mobilium alienationem & c. absque ipsius Congregationis Concilio expressa licentia in scriptis & gratis concedentibus sub pena privationis omnium officiorum, vocacionum activæ & passivæ & c. quam ipso facto absque illa declaratione incurrant. Et hujus decreti, qui post illud scripserunt, observationem inculcant Prælati Regularibus, uti Haun. loc. cit. Ergo saltem Regulares, in Germania etiam, tenentur alienare cum consensu Congregationis Scæ, cujus consensus æquivalere Apostolico.

His tamen non obstantibus vehemèter habet flo, an ubiq; in Germania sit usu recepta d. *Extrav.* etiam quoad substantiam & dispositionem principalem, præsertim apud Principes Ecclesiasticos, uti existimat Wagnereck.

Extrav. v. Inconsulto, & ego aliquoties de u-
to vel altero audiui ipsemet: item apud Præ-
latos non-Exemptos, ubi est difficilior recur-
sus ad Sedem Apostolicam: apud Episcopos
verò & Exemptos in alienatione prædiorum
minoris momenti; ut notant Engel b. t. n. 15.
& de Privil. Monast. privil. 32. & König eod.
tit. n. 25. Imò Zypæus Belgæ, & inferioris Ger-
manicæ Scriptor in *Analysijur. Pontif. de reb. Eccl.*
alien. n. 2. pronuntiat, extra Italiam nullibi
gentium integrè receptam esse, præsertim quo-
ad locationes ultra triennium. Ediametro op-
positum testatur Pyrrhus Corradus in *Prax.*
Disposit. Apostol. l. 9. c. 1. n. 9. per totum Or-
bem receptam esse asserens. Unde cum ex
testimoniis DD. nihil certi de particularibus
locis haberi valeat, attendere oportet singu-
lorum consuetudinem & praxim. Observat
tamen laudatus Wagnereck, ab allegante
notulium sive non receptionem hujus Extrav.
ad probandum esse tanquam fundamentum in-
tentionis suæ. Id mihi satis certum videtur,
quod in Germania ubique recepta usu non sit
quoad censuras & pœnas contentas, non ob-
stante, quod aliqui Prælati jurent, se illius pœ-
nas velle incurere: quia, uti notat P. Wag-
nereck, juramentum illud habet hunc sensum;
si quantum constitutio sit recepta. 2. quoad lo-
cationem ad triennium duntaxat. 3. quoad
alienationes rerum modicarum, vel Ecclesiæ
parum utilium. 4. quoad casum magnæ ne-
cessitatis, ubi est periculum in mora. Strei-
nius, Haunold &c.

Dico 5. Solennitates à Jure præscriptæ ad
alienandas res Ecclesiasticas sunt etiam neces-
sariæ, casu quo res unius Ecclesiæ alienatur in
aliam Ecclesiam, vel in personas Ecclesiasticas.
Ita communior, ut puto cum Jo. Andr. Card.
de Luc. loc. cit. n. 104. Pyrrh. Corrado c. 10.
n. 2. Bonac. & aliis, elegantibus stylium Curie
Romanæ, & praxim inferiorum tribunalium
generalem, mihi que propè certa sententia; li-
cet oppositam teneant Barb. p. 3. de off. Episc.
alleg. 95. n. 55. seqq. Palao, Engel, Schmier, qui
in tract. de Pers. Reb. & Jur. Eccl. p. 2. c. 4. n. 100.
refert, à Facultate Juridica Salisburgensi ita
decisum esse: quibus accessit nuper Begnudel-
bus v. Alienatio allegans alios. Prob. 1. quia
Jura dictam alienationem sine solennitatibus
prohibitia plerumque non distinguunt inter
alienationem in Laicos & Ecclesias vel in Ec-
clesiasticas personas factam: ergo nec nos de-
bemus distinguere. arg. l. 8. ff. de Public. in rem
act. 2. ex c. 1. b. t. in 6. ubi est sermo de Decimis
ab una Ecclesia in aliam alienatis, & tamen ob
non observatas Juris solennitates, quæ in tali-
bus alienationibus exiguntur, alienatio fuit cas-
sata: ubi planè nostra sententia videtur deci-
sa. Idem eruitur ex c. 3. de Empt. Vendit. 3. ex
hac ratione; quia SS. Canones requirendo
certas solennitates volunt cavere alienationes
Ecclesiis noxias: sed non sufficienter caverent
Ecclesiis particularibus, nisi prohiberent alie-
nationes sine solennitatibus fieri etiam in alias
Ecclesias: ergo.

1) Oppones 1. In c. 1. b. t. in permutatione re-

rum unius Ecclesiæ cum altera præter consen-
sum ambarum partium nihil exigitur. 2. In c. 2.
eod. in 6. ubi ad alienationem requiritur con-
sensus Summi Pontificis, disertè prohibitio re-
stringitur ad alienationem in Laicos factam. 3.
In Extrav. Ambitiosa cit. ratio prohibendæ alie-
nationis inconsulto Romano Pontifice funda-
tur in hoc, ne res Ecclesiæ profanis usibus appli-
centur: sed, si sit alienatio in aliam Ecclesiam
vel locum pium, non applicentur profanis usi-
bus. 4. Pontifices alienationem rerum Eccle-
siasticarum sine solennitatibus prohibentes
principaliter respexerunt ad utilitatem Eccle-
siæ Universalis, ne res Ecclesiis aliquando ap-
plicatæ redeant ad sæculares, à quibus difficul-
ter iterum recuperantur: sed alienatæ in aliam
Ecclesiam manent adhuc in dominio Ecclesiæ
Universalis, & ista non patitur detrimentum:
ergo. 5. ad 1. ibi tantum hoc agitur, quod in
potestate Episcopi non sit, rem unius Ecclesiæ
dare alteri sine utriusque consensu: per hoc
autem, quod ibi requiratur consensus Eccle-
siæ, non excluduntur reliqua in alijs Juribus ad
alienandum requisita; alioquin inferam, ne-
que justam causam requiri, quia in d. c. nulla
illius sit mentio. Ad 2. quamvis ibi solum sit
sermo de alienatione in Laicos, per hoc tamen
non permittitur alienatio in Clericos, sed ab-
strahitur: & argumentum negativum in Jure
nullum est, ubi contrarium in Jure expressum
reperitur: sed in c. 1. in 6. cit. contrarium esse
expressum ostendimus. Ad 3. Non fideliter ad-
ducitur d. Extrav. eo quod omittatur particu-
la præcipue ante verba illorum, qui profanis usi-
bus applicare presumunt. Ex qua particula appa-
ret, quod Sacri Canones plus quidem abhor-
reant alienationes rerum Ecclesiasticarum in
Laicos, eas tamen prohibitas quoque velint
in Ecclesiasticas personas & alia loca pia; cum
finis prohibendi alienationes sine solennitati-
bus non tantum fuerit, ne profanis usibus ap-
plicentur res aliquando Deo sacratæ, sed etiam
ne Ecclesiæ particulares depauperentur facili,
& sic minuatur cultus Divinus: id quod clarè
indicat particula præcipue, quæ idem sonat, ac
maximè, & denotat, majorem quidem dari, ra-
tionem prohibendi in eo, quod exprimitur, al-
terum tamen non excludit, imò tacitè invol-
vit, uti ipse Barb. de Dictionibus V. præcipue
cum aliis notat. Unde Extrav. nobis potius fa-
vet. Ad 4. Eò Pontifices censendi sunt respec-
xisse, quod vi sui officii facere tenentur & pos-
sunt: sed vi sui officii tenentur curare non
tantum bona Universalis Ecclesiæ, sed etiam
cujuslibet in particulari secundum intentio-
nem fundatorum & fidelium, res suas particu-
laribus Ecclesiis applicantium; nec in Pontifi-
cium potestatem est (quia non sunt domini, sed
solum supremi dispensatores rerum Ecclesia-
sticarum, ut docet communis cum S. Th. 2. 2.
q. 100. n. 1. ad 7.) unam Ecclesiam privare suo
jure jam quæsito, & illud tribuere alteri Ec-
clesiæ, absque causa publica id exigente. Et
hinc ipsi Pontifices noluerunt discopèriri u-
num altare, ut cooperiatur alterum. per c. 33.
de Prab.

§. III.

De valore alienationis prohibita. Item
de remediis male alienationis, & male alienantium poenis.

24 Sciendum, licet certum sit, alienationem rerum Ecclesiasticarum absque iusta causa & solennitatibus, copulativè concurrentibus, non simpliciter tantum prohibitam, sed etiam irritatam esse, saltem ex parte illius, in quem res Ecclesiastica fuit translata; celebrem tamen quæstionem agitari, an irritata sit pro utroque foro, tam interno quam externo. Dein quo pacto Ecclesiæ per alienationem læsæ succurratur, an per revocationem, & quomodo, vel an etiam per restitutionem in integrum. Demum rectè subjunguntur poenæ illorum, qui male alienarunt, vel res male alienatas receperunt.

25 Dico 1. Alienatio rerum Ecclesiasticarum immobilium, vel mobilium pretiosarum, sine aliqua iusta causa, & sine solennitatibus debitis attentata, pro foro saltem externo est irrita; non tamen aliter, nisi in quantum exigit favor Ecclesiæ. Pars prior est certa ex *can. 52. caus. 12. q. 2. c. 1. 3. 8. de his, quæ sunt à Prel. c. 6. h. t. c. 1. 2. in 6. Clem. 1. §. Extr. Ambitiosè inter Com. eod. Posterior traditur ab Abb. Fagn. in c. nulli h. t. n. 46. & Engel h. n. 20. cum Comuni ex paritate cum contractu Pupilli aut Minoris, qui licet irritetur à Jure, si non interveniat autoritas Tutoris aut Curatoris, ex parte tamen Pupilli aut Minoris valet, in quantum contractus est ipsis favorabilis & utilis, ipsique contractui stare volunt; cum Ecclesiæ gaudeat jure Minoris in favorabilibus, nisi aliud sit in Jure expressum. per c. 3. de restit. in integr. §. c. quod solidè confirmatur ex *can. 42. caus. §. q. citr.* Unde si alienatio indebitè facta per accidens foret utilis Ecclesiæ, & eam per ratihabitionem Superioris & solennitates supervenientes vellet confirmari, audienda esset, & is, in quem res fuit alienata, compellendus ad contractui standum: ne, quod in favorem Ecclesiæ introductum est, in ejus detrimentum retorqueatur. Caterum in dubio alienatio præsumitur esse valida potius, quam invalida; nisi à quopiam impugnetur. Pars posterior desumitur ex c. 1. h. t. in 6. ubi ne quidem iusta alienationis causa præsumitur intervenisse; nisi nempe probetur per instrumentum publicum, aut fluxum temporis longi vel longissimi &c. Prior fundatur in eo, quod generaliter sit præsumptio pro valore actus.*

Oppones 1. Ecclesiæ per alienationem læsæ restituitur in integrum. c. 1. §. 3. de Restit. in integr. Sed restitutio in integrum supponit contractum validum. l. 13. pr. §. 3. ff. de minor. si enim esset invalidus, daretur remedium ordinarium Nullitatis, & non extraordinarium Restitutionis in integrum: ergo. 2. Ut res male alienata restituatur Ecclesiæ, opus est rescissione contractus. *can. 44. caus. §. q. citr. §. c. 6. h. t. ibi: viribus vacuetur*: ergo alienatio non est ipso Jure irrita, sed solum irritanda. 3. Ra-

tio Juris, cur exigat solennitates, est præcavtio damnificationis, & ideo præscribuntur, ut liqueat, an causa alienandi sit iusta, nec ne: ergo, quando manifestè constat de causæ iustitia & desunt solennitates, nec Ecclesiæ damnificatur, alienatio valet. 4. Contractus non possunt claudicare, & unum contrahentem obligare, non verò alterum: ergo, si desint tantum solennitates, & alienatio per accidens est utilis Ecclesiæ, nec ista poterit obligare alterum, ut stet contractui. R. ad 1. *Dijl. Ma. Eccl. restituitur in integrum*, quando interveniente iusta causa alienandi cum solennitatibus Ecclesiæ solum est læsa in pretio. C. Ma. quando vel iusta causa, vel solennitas desuit, vel neutra intervenit. N. Ma. Sumitur hæc distinctio ex c. 3. de Empt. Vend. Juxta aliquos, si interveniat causa solum putatiè iusta, & ex solennitatibus tantum, cum solennitatibus, alienatio subsistit (id quod nos suprà n. 13. negavimus), juxta hos etiam in hoc casu datur locus restitutioni in integrum. Ad 2. Opus est rescissione vera & propriè dictà de Jure, quæ tollat obligationem ex alienatione ortà. N. Ant. improprie dictà, & declaratorià nullitatis, ac declarati tantum. C. Ant. & N. Conf. Gonz. in c. 2. de Restit. n. 11. Fundatur hæc distinctio in c. 6. cit. ubi textus sic habet: *viribus, quamvis ab initio nullas habuerit, vacuetur*. Vel dic, necessariam esse rescissionem, ut inducatur nullitas etiam in foro interno, quam Jus statuerat tantum pro externo, secundum assertionem sequentem. Ad 3. N. Ant. nam finis, saltem unicus & præcipuus, non fuit damnificatio actualis in casu particulari evitanda, & ut innotescat iustitia causæ, sed securitas Ecclesiæ contra universale periculum damnificationum: quod periculum cum generaliter & antecederet alii casus particulares à Jure semper adesse præsumatur, licet in casu particulari per accidens contingere possit, ut Ecclesiæ non damnificetur, Lex ista alienationem sine solennitatibus attentatam irritans, & in præsumptione universalis periculi fundata semper manet, nec in casu particulari cessat, eo quod periculum, quod lex præsumit, generaliter detur semper, & lex non cesset, licet causa legis, in præsumptione fundata, in casu particulari cesset. Ad 4. Quod contractus, qui sunt irritati in aliquo ius favorem, claudicare possint, patet in Pupillis & Minoribus ex pr. *Inj. de Aut. Tutor.*

Dico 2. Dicta alienatio, quæ quidem fit contra iustam causam, sed sine solennitatibus, probabiliter valet in & pro foro interno. Panorm. in c. 1. de restit. in integr. n. 19. Navar. Ricc. Azon. Zoef. Laym. l. 1. tr. 4. c. 16. n. 9. Reiffenstuel ad h. t. n. 53. §. c. contra Gibalin. König, P. Schmier n. 108. seq. & alios plurimos. Ratio quia talis alienatio, quia supponitur libere facta cum consensu mutuo & ex iusta causa, spectato Jure Naturali valet, Jure autem Positivo non probatur sufficienter irritata pro foro interno, ut patebit ex solutione objectionum: ergo pro foro interno valebit: cum non sit faciendum divortium Juris Positivi à Jure Naturali sine claro textu, Intellige assertionem, do-

nec per sententiam iudicis declaretur nullitas in foro externo. Unde consequens est, eum, qui huiusmodi rem Ecclesie alienatam recepit, illam cum fructibus retinere bonam conscientiam posse, donec nullitas alienationis per sententiam declaretur, & res cum fructibus (formaliter exstantibus, per nostra principia ad tit. de cons. possell. & prop. tradita) Ecclesie fuerit adjudicata.

17. Oppones 1. Jus ita irritat alienationes sine solennitatibus factas, ut necius aliquod tribuant, nec prescribendi etiam causam parent. c. 1. h. t. in 6. Idem dicitur in Clem. 1. eod. Item in Extrav. Ambrosio sæpius cit. dicuntur nullius omnino esse roboris vel momenti: ergo irritat omni modo, & pro foro etiam interno, ita ut nec recipienti talem rem Ecclesiasticam ullum acquiratur jus, adeoque nec eam retinendi. 2. In d. Extrav. excommunicatur tam alienans, quam recipiens rem alienatam: ergo recipiens peccat in conscientia: ergo in conscientia ante omnem sententiam tenetur rem Ecclesie redde-
re, 3. Ad actum validum etiam pro foro interno requiritur potestas & consensus: sed Jus Potestativum admittit Prælati potestatem alienandi sine solennitatibus, ac in alienationem consentiendi: ergo. 4. Solennitas à Jure præscripta spectat ad formam substantialem alienationis: sed actus sine forma substantiali est nullus omni modo, etiam in foro interno; quia se habet, ac si non esset gestus. 5. Lex iusta in foro externo est etiam iusta in foro interno, ut habet communis paritas: ergo, si actus à Jure prohibitus irritatur pro foro externo, etiam irritatur pro interno. R. ad 1. Dist. Ant. nullum jus tribuit recipienti, & alienatio nullus omnino est roboris vel momenti, in- & pro foro externo. C. Ant. in- & pro foro etiam interno. N. Ant. & Conf. Sic in c. 4. de his quæ vi. & Clem. 2. de penis. resignatio Beneficii metu iniuste extorta dicitur carere robore firmitatis, esse nullius omnino firmitatis, nihilominus in foro interno (imò probabiliter etiam in externo ante rescissoriæ sententiam, si non intervenit captura resignantis) valet resignatio. Plus igitur debuerat Jus exprimere, ut credendum sit etiam pro foro interno irritasse huiusmodi alienationes; ut in aliis locis fecit, quando irritavit actus etiam pro foro interno, v. g. Simoniacum adeptionem Beneficii. Ad 2. Trans. Antec. & Conf. prima, casu quo recipiens fuit in mala fide, & sciens prohibitionem sub censura celebravit contractum alienationis contra Jura; quia tunc omnino peccavit. N. Conf. ultimum; nam licet peccaverit contrahendo & recipiendo contra Jura; non tamen peccat retinendo acceptum, & sic non subest excommunicationi; quia Jus nullibi vetuit retentionem ante sententiam: nec probatur ex peccato, alienationem male factam pro foro interno irritam esse, & nullum jus tribuere. Dixi, non fecit; quia per consuetudinem derogatum est d. Extrav. quoad penas. Ad 3. Dist. Minor. Jus admittit Prælati potestatem alienandi, & in alienationem consentiendi, pro foro externo. C. Min. etiam pro foro interno. N. Min. Ad 4.

Eodem modo Dist. Ma. Solennitas spectat ad formam substantialem alienationis pro foro externo. C. Interno. N. Ma. Ad 5. omisso Antec. in suo sensu, quando nempe lex non fundatur in præsumptione falsa; nam præsumptio debet in foro interno cedere veritati, & in conscientia contra veritatem locum non habet. N. Conf. quando igitur Lex aliquid præcipit vel prohibet iuste pro foro externo, obligat etiam in foro interno: non tamen lex simpliciter aliquid irritans, vel iuste irritans pro foro externo, etiam hoc ipso irritat pro foro interno. Quippe potest dari Lex tantum irritans pro foro externo, uti nemo negat: non verò dari potest Lex præcipiens vel prohibens aliquid, quin simul obliget ad aliquid in foro interno, si iusta sit: aliud liquidem est obligare, & aliud irritare: hoc posterius non censetur facere Lex, nisi exprimat; adeoque nec irritare in foro interno, si hoc non exprimat, sed tantum simpliciter irritet.

Dico 3. Quando alienatio est invalida, Eccl. 28. clesie competit jus revocandi res male alienatas cum fructibus per actionem realem & vindicationem à quocunque possessore. c. 4. & 6. b. t. Insuper habet actionem personalem adversus eum, qui alienavit, ut resarciat damnum Ecclesie illatum ex suo patrimonio, si quod habet. can. 18. caus. 12. q. 2. c. 3. de Pignor. & per l. 1. C. si Tutor vel Curator. Atque hæc actio transit quoque adversus hæredes male alienantis. Ex his duabus actionibus alterutra pro libitu uti in arbitrio Ecclesie est: si tamen per unam, v. g. per actionem realem obtinuit rem suam, cessat actio altera personalis contra male alienantem; quia bona fides non patitur, ut bis idem exigatur. l. 57. ff. de R. J. Si Ecclesia constituat rem repetere actione reali, consultius facit, si intenet remedium possessorium recuperande (possessionis) unde vi, quam vindicationem; nam volens agere vindicatione debet probare, penes se fuisse dominium rei alienate: intentans autem interdictum unde vi possessionem tantum, & se fuisse illa dejectam: longè autem facilius est probare possessionem habitam quam dominium: dejectio autem probatur hoc ipso, quod probetur alienatio facta sine causa iusta aut solennitatibus.

Quæres, quisnam debeat vel possit revocare rem male alienatam? R. 1. Ante omnes deberet ipse Prælati perperam alienans. c. 6. b. t. non obstante, quod forte juramentum promiserit non revocare. c. 2. de Jurejur. 2. Prælati alienantis successor, vel Capitulum, vel Superior. per c. 4. 6. & 9. h. t. 3. quilibet Clericus talis Ecclesie, scilicet in defectum priorum. c. 6. cit. Item potest Patronus. per can. 31. & 32. caus. 17. q. 7. Id quod Abbas in c. 6. cit. n. 8. extendit ad quemlibet Parochianum, etiam Laicum. Idem potest Princeps Territorialis, præsertim privilegiò ad hoc instructus; cuiusmodi habent Principes Bavarie ex Concordatis Bavarie, vi cuius, si advertant Prælatos non-Mendicantium, vel alios inferiorum Ecclesiarum Administratores, esse suspectos & negligentes in administratione rerum temporalium

ralium ad Ecclesias pertinentium, etiam rationes exigere possunt ab ipsis. Oppones. Non licet agere contra proprium factum, præsertim juratum. *arg. c. 8. de donat. § c. 8. de concess. præb.* Ergo Prælati alienans ipse per se revocare nequit. *R. Ant.* procedit tantum, quando factum proprium impugnatur proprio nomine, non administratorio, gestum.

30 Dico 4. Pœnæ alienantium & malè alienata recipientium sunt sequentes de Jure noviori. 1. Alienans, si sit Episcopus vel Abbas, incurrit interdictum ingressus in Ecclesiam, & si per 6. menses in hoc interdicto perstiterint, suspensionem ipso Jure ab omni administratione & regimine suarum Ecclesiarum & Monasteriorum. Si verò sint Clerici inferioris Ordinis aut Dignitatis, excommunicationem, uti videtur multis, ipso facto, & simul privantur Officiis, Dignitatibus, & Beneficiis, quorum bona alienarunt. *Extrav. Ambrosiana h. t. int. Com.* Imò juxta aliquod Decretum Urbani VIII. à P. Wiestner *h. n. 146.* allegatum, de quo supra, Superiores Regularium pœnam privationis omnium suorum officiorum & perpetuæ inhabilitatis ad illa recuperanda incurrunt. Recipientes verò malè alienata pariter excommunicantur. *d. Extrav. Dixi. de Jure Noviori*: nam de Jure Antiquiori etiam ipsi Episcopi & Abbates & alii Regulares ipso Jure sunt suspensi ab Officio & Administratione. *c. 2. h. t. in 6. Clem. 1. eod.* Clerici verò inferiores tantum excommunicandi per sententiam. *c. 6. cit.* Recipientes autem mala fide amittunt pretium, quod pro re sibi alienata expenderunt, applicandum Ecclesiæ. *l. 14. §. 1. C. de SS. Eccl. § c. 5. h. t.* si verò bona fide, possunt quidem ab Ecclesia, cui reddiderunt rem alienatam, repetere pretium, sed tantum tunc, quando inde Ecclesia facta est ditior, non verò, quando emptor prævidere potuit periturum pretium sine utilitate Ecclesiæ, paritate ducta à Minoribus, de quibus sic statuitur *l. 24. §. penult. de Minor.* Sed ista circa amissionem pretii non habent locum ante sententiam Judicis condemnatoriam: ac insuper emptoribus bonæ fidei competit actio adversus authorem alienationis, si is habeat bona propria privata, si ab Ecclesia illud recuperare nequeant. *arg. l. 23. C. de R.V.*

31 A dictis pœnis Censurarum, & privationis, excusat 1. ignorantia tam Juris quam Facti, modò non fuerit crassa aut supina. per *c. 2. de Constit. in 6.* & quidquid excusat à peccato mortali. 2. imperfectio actus, si nempe alienans ante realem & pacificam traditionem rei Ecclesiasticæ resiliivit pœnitentiâ ductus, vel alia ratione permotus. per *c. 6. h. t.* quia in materia odiosa cum effectu secuto accipiendum est delictum. 3. statim secuta retractatio alienationis completè jam factæ, & celeris restitutio. *c. 6. cit.* 4. consuetudo, per quam *Extrav. cit.* quoad pœnas dicitur esse abrogata vel non recepta in nostra Germania. 5. ejusdem *Extrav.* pœnas non incurrunt Religiosi subditi, & alii non habentes administrationem, si alienent; quia textus loqui-

tur de Prælati, Beneficiatis, & de administrationem habentibus.

TITULUS XIV.

De Precariis.

SUMMARIUM.

Alii contractus sunt Reales: alii Consensuales: alii Verbales: alii Litterales: & alii Quasi contractus.

Quid sit Precaria, & Precarium.

3. Quod ad precariam in rebus Ecclesiasticis requirantur solennitates.

4. Quam actionem Precaria:

5. Et quam pariat Precarium.

Sciendum 1. cum alienationes rerum Ecclesiasticarum ferè per contractus tantum fieri contingat, ideo per 11. sequentes Titulos de variis Contractuum speciebus tractari. In quos alii contractus Reales, alii Consensuales, alii Verbales, & alii Litterales: demum alii Quasi-Contractus. Reales, qui nempe perfectiuntur nisi per actum rei traditionem, sunt hi quatuor. 1. Mutuum, de quo aliquando dicemus ad *Tit. de Usuris in lib. V. 2. Commodatum. 3. Depositum. 4. Pignus.* Quibus proprie affinitatem adjicias Precariam seu Precarium (quæ duo sunt Synonyma) & Precarium, immo Permutationem specificè acceptam. Consensuales, qui solo contrahentium consensu perficiuntur, & ad sui substantiam non exigunt traditionem rei, sunt hi sex. 1. Emptio-Venditio. 2. Locatio-Conductio. 3. Emphyteusis. 4. Fundum. 5. Societas. 6. Mandatum. De duobus ultimis in Jure Canonico non existit Titulus: Emphyteusis reducitur ad *Tit. de Locat-Conduct.* ubi eam explicabimus. Verbales sunt, quæ certam verborum formulam requirunt, ut ferè tantum est *Stipulatio*, de qua pariter in *l. re Canonico* nullus Titulus, & quæ in foro Civili propèjam exolevit. Huc tamen aliquibus refertur *Fidejussio*. Denique Litterales seu *Chirographarii*, qui ad sui perfectionem requirunt litteras: cujusmodi à multis dicitur esse *Emphyteusis*, quamvis ali negent. Atendi debent statuta & consuetudines locorum, an aliquis contractus necessarias habeat litteras. De *Innomatis*, quorum naturam indicavimus *lib. 1. Tit. de Pactis §. 2.* hic nihil. Super sunt Quasi-contractus, uti sunt *Administratio Titula: Negotiorum gestio: ex Communione rei singularis, Finium regundorum, Hereditatis: Actio indebiti: Datio ob causam: Datio ob turpem causam: Aditio hereditatis.* Quos Sacri Canonici ferè Juri Civili relinquunt: nos aliquos perstringemus ad *Tit. de Solutionibus*, ubi etiam de *Compensatione, Novatione*, & aliis solvendis modis agemus. *Transactionem* & *Donationem* aliqui ad Contractus, alii ad Pacta reducunt: de priore egimus in *Lib. I.* de posteriore distinemus infra. Cæterum tam *Precaria* quam *Precarium* sumitur nonnunquam pro ipsa re concessa, & non pro contractu.

Sc. 2. Precariam & Precarium, licet utrumque à *Precibus*, ad quas aliquid conceditur, derivet.